НАРОДНА СКУПШТИНА

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ О РАДУ СРПСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН ЗА ВРЕМЕ СКУПШТИНСКОГ РАДА

ПРЕТПЛАТУ ПРИМА
КРАЉЕВСКО-СРПСКА ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА

ЦЕНА ЈЕ ЛИСТУ:
ЗА СРБИЈУ . . . . . 6 дин. МЕСЕЧНО
ОД ЈЕДНОГА БРОЈА . . . . . 0·40 дин.
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ ПОШТАНСКОГ САВЕЗА 15 дин. МЕСЕЧНО

УРЕЂУЈУ СКУПШТИНСКИ СЕКРЕТАРИ:
Ранко Петровић, Доброслав Ружић, Љуб. П. Ћирић.

Број 116 | ПЕТАК 5 АПРИЛА 1891 | Година I

89 САСТАНАК

9 марта 1891 год. у Београду

ПРЕДСЕДАВАО ПОТПРЕДСЕДНИК
Паја Вуковић

СЕКРЕТАР
Витом. Младеновић

(НАСТАВАК)

(Закон о трошарини)

Дим. Димовић — Господо, потреба, која је изазвала овај закон о трошарини и који нам предлаже г. министар финанције, нема сумње да вам је позната. Вама је познато, Да ми имамо дефицит. Са овим законом о трошарини иде се на то да се буџет доведе у равнотежу, као што то и сам финанцински одбор у свом извештају спомиње. Трошарина, господо, није никаква новина, она постоји и у другим државама а постоји у неколико и у нашој земљи. Предлогом трошарине иде се на то, да се управо рећи потрошачи оптерете, да то оптерећење буде индиректно, а не директно. И ако не би сад примили овај закон о трошарини, онда би морали усвојити други предлог законски о увећању порезе. Свакојако ја држим, да је целисходније да се прими овај закон о трошарини него да Скупштина после мора да приступа одобрењу другог закона — о увећању порезе.

Ја бих само у толико имао да напоменем овом приликом, да не бих био за то, да се два артикла оволико оптерете, али о томе ћу одговорити, кад дође на ред Но, што ми највише пада у очи то је, да се по чл. 22 имају овом трошарином да оптерете и они артикли, који се већ сад у земљи налазе. Ја не налазим да томе има места, јер се тим потиру раније стечена права, а ми смо већ у више прилика изјавили да то не треба да буде. Међутим ми овом приликом хоћемо то да учинимо, те с тога сам ја томе одсудно противан. То би толико исто значило, као кад би се новим законом о порези оптеретило имање, на које је пореза већ плаћена, а то би свакако било нелогично и неправедно, и зато сам мишљења, да се ова тачка не прими.

Димитрије Машић — Ја сам рад да проговорим неколико речи у начелу о самој овој установи. По моме мишљењу, ја сматрам трошарину, као један кулук и једну беду на народ, то је лично моје мишљење. Ја дакле трошарину сматрам као такву једну беду, од које народ не зна и не осећа терет непосредно, а види да га беда са свију страна спопада.

Ја сам у начелу против свију трошарина и против посредних данака, јер сматрам, да је се срп. народ служио ваздa искреношћу и отвореношћу према земљи и држави, те и држава је с тога требала да се држи отворености при овом законском пројекту. Но, овде се види, да је наша финанциска политика пошла правцем западних држава установљавајући посредне дације. С тога ја, у колико познајем срп. народ, сматрам да то за њега не може да буде прилагодно, а кад је већ изнета та трошарина, ја не сумњам да ћете је ви усвојити, но то је ваша ствар, али дозволите ми да и ја изнесем своје гледиште о тој трошарини, како је поднесена.

Господо, одбор тврди, да су наше финансије у рђавом стању и да треба равнотежу у буџету створити и ја то нећу спорити Одбор наговештава, да се тај дефицит може постићи установом трошарине. Ако је заиста потреба, да се дефицит покрије и да се може покрити трошарином (у шта сумњам), дакле да се може равнотежа постићи, онда је свакако установа трошарине сила праведна. Но, не овако једностране. Установа трошарине овде је усвојена само на јестиву, које и сва сиромашнија класа нашег народа троши, док на луксузне. Ако је српска држава нашла да треба да постоји трошарина, онда је требала да од тога не издвоји луксузне ствари. Овим законским пројектом ви ћете искључиво да оптеретите јестива, међутим многа јестива има, која се не производе у нашој земљи, али има јестива, као што је пиринач зејтин и риба, па је и то трошарином оптерећено и ако се зна, да их свака кућа троши. Ја мислим, да од тог јестива нема толико штете, колико од кафе и осталих луксуза.

Са ових разлога ја сматрам да је ово једностране трошарина и ако сам начелно против свију трошарина и посредних прireза, ја мислим да је министар финансија требао да поднесе трошарину на све ствари које се у земљи троше, ако буде то трговачким уговором дозвољено.

Дозволите ми, да прочитам једну тачку пројекта законског. У чл. 24. каже се ово: „но за време трајања постојећих трговинских уговора, нове одредбе овога закона важиће у колико се не косе с тим уговорима". Шта значи то? Значи да се страни еспапи не могу трошарином да оптерете зато, што то уговор не дозвољава, а сви они еспапи, који се у земљи производе, оптерећени су том трошарином.

Као што знате овде се плаћа трошарина и на слану рибу, а цео готово наш тимочки крај, поред вина бави се и солењем риба и од тога живе.

Ја мислим, да према овоме и г. министар није требао ове године ни да подноси тај пројект докле трговачки уговори трају, а зна се да готово свима трговачким уговорима рок до године истиче, па је с тога онда и требао овај закон да поднесе. С тога ја сам у начелу противан овако једностраној трошарини.

Новак Милошевић — Од два зла, ваздa се бира оно које је мање, и одбор финансијски, цела Скупштина и народ

зна добро, да је у нашем буџету мањак, који ми морамо да попунимо.

Кад хоћемо да попунимо тај мањак — дефицит у буџету онда се морамо запитати, којим путем? Два су пута, или да ударимо нов терет на народ, или се мора наћи други пут, као што је овај. И један и други пут то је зло, али ово је мање зло и ми морамо да бирамо мање зло, а то је ова трошарина.

Заиста ја бих се сложио са поштованим предговорником Машићем у томе, да оптеретимо све луксузне ствари. Још у Нишу, кад се изнео онај закон о патентарини, ми смо били сви за то, да се оптерете луксузне ствари, па смо за то и данас, али г. Машић прочитао је један параграф, који нам не да да то оптеретимо и ми морамо остати на ономе, да се сад оптерете луксузна јестива и зачинци, без којих народ може да живи.

Кафа је луксуз, и баш народ неће имати много штете што ће се оптеретити на том артиклу. Тако је исто и са шећером. Место шећера нек се поврати оно што је пре било; нек се узме мед, па ће бити боље и здравије. Има још много других зачинака, које наш народ не зна, Но у колико је то оптерећење као неко зло, толико ће бити од тога и добра. Није ником забрањено да гради код своје куће лојане свеће, није ником забрањено ни сапун да гради. Сапун је лако направити, и ако не може то један човек да учини, нек се саставе њих неколико, па нек направе котао сапуна и нек поделе. Процењујући прилике у земљи, имајући у виду да треба поставити равнотежу у буџету, ја мислим да треба примити овај пројекат, нарочито још што знамо да се мора извршити још нешто, што је потребно за сељака. Ми знамо да је сељачки сталеж оптерећен великом порезом, која је дошла због неправилног премера земље; то се има поправити новим премером земље и новом класификацијом земљишта и колико ће се тиме сељацима помоћи, у толико ће се онај мањак, што долази од поновљеног премера попунити тиме, што се удара трошарина на оне артикле који су потребни сељацима. И ми кад имамо два зла, треба да бирамо оно које је мање. Што се вели да ће се овим оптеретити ципринач, па и нек се оптерети. Ми имамо доброг пасуља, који је много боља рана него и ципринач. Кад узмемо у обзир све прилике нашег народа као и то да треба још квалификацијом и премјером земљишта скидати са сељака, који је снага наше државе, а који под неправдом прекомјерног оптерећења порезе на земљу пропада, онда сам ја у начелу за овај пројект.

Министар финансија Мих. В. Вујић — Господо, дозволите ми да кажем само неколико речи у овој начелној дебати. Пре свега они разлози које је сам финансиски одбор изнео и који су вама врло добро познати као и мени т. ј. да постоји дефицит у буџету, то су ти разлози који су мене и финансиски одбор могли побудити да поднесемо овај пројект Народној Скупштини.

Г. Машић који ме управо и наводи да кажем ово неколико речи, напоменуо је да је трошарина један кулук. Теориски, по науци финансиској то се питање још расправља. Начелно се каже да све трошарине нису правичне с тога што терет не пада на потрошаче по имућности. Но кад узмемо артикле које маса народа троши, који нису прека потреба дневна, онда је то намет на луксузније потребе, а не на прекопотребе. Али да оставимо ово теориско питање на страну, да не говоримо у начелу за, а ко против, јер кад би начелно говорили, ја бих могао бити против овога. Овде је питање чиме ћемо да покријемо дефицит

Оно што је напоменуо пон Н. Милошевић, ја ћу само да попуним. Вама је познато да је прошле две год. од саме порезе на земљиште скуљено преко милион динара, од порезе на земљиште олакшано је народу и сад чиме ћете тај мањак да подмирите.

Дефицита фактички има, не можемо га подмирити новим непосредним наметима. Порез на земљиште, на зграде не може више да се повећава; могу да се чине само исправке као, што је то учињено у овом предлогу који је пред вама, т. ј. да се нешто на плату повиси, да се на капитал повиси итд. и с тим је свршено; ту морамо стати; не можемо даље мислити да нове терете уводимо. Оно што је приход у нашој земљи, није у стању да јачи терет поднесе. Знајући то, дефицит, Скупштина је градила буџет, финансиски га је одбор месецима прегледао и као што видите, колика је уштеда учињена? Сто и неколико хиљада. Види се, дакле, да је прека потреба државна, за извесном сумом, а она се не може подмирити. Знајући да дефицит постоји и мора постојати, ми немамо другога начина, него да га подмиримо неколиким изворима, да дакле овај пројект усвојимо.

Господа из опозиције, сећају се да су говорила при начелној дебати о буџету, како је Италија због прека потребе увела трошарину чак и на леб. Заиста то је неправична пореза; она тереши масу народну која се лебом рани; али се у Италији казало, ми морамо и то да употребимо, само да измиримо дефицит. Ја подсећам господу из опозиције на то. Кад се помиње о спасавању финанциском једне државе, нек се има и то на уму. Дефицит у нашем буџету постоји, и то је та невоља која нас нагони да ову трошарину уведемо. Не ударамо ли ову трошарину из добре воље, него из невоље. Но кад рече г. Машић да је ово кулук, нека ми дозволи да напоменем да је тај кулук усвојен први пут 1869 год. За што је то учињено?

За то што је било онда извесних издатака већих и да би се дефицит покрио, морало се прибећи трошарини. Ја бих г. Машићу навео само то, да те трошарине које су 69 год. уведене нису ђаво дејствовале. Ја толико само сматрам за дужност да напоменем, да се те трошарине нису показале као штетне већ као корисне за производњу. Нарочито од 69 год. трошарине нису биле кулук за домаћу производњу. Према томе сматрам да и овде неће бити терет за производњу земаљску. Оно што је напоменуо један од г. посланика па и г. Машић да има овде много производа на које нећемо сметн ништа по трговачким уговорима ударати, па ћемо само ударити на земаљске производе, нека ми дозволе да је то погрешно. Ми ћемо ударати и можемо ударати *само подједнако*, на артикле који се са стране уносе, као и на артикле који су наши производи. Не може се овај закон вршити на артикле који су у земљи, а не и на оне са стране. У колико се не буде плаћало на оне са стране, неће се плаћати на ове наше.

Димитрије Машић — Чини ми се да се нећу варати, да је та трошарина установљена 1869 године, онда кад је Србија била васална држава и кад није мислила да подиже царинарнице. Што се тиче артикала у чл. 24, да Србија сме подизати трошарину подједнако, како на њене, тако и на стране производе, извините г. министар, што морам да кажем, да је он приликом претреса монопола соли казао, да се монополска солска такса не може да наплаћује на царинарницама за то, што нам уговори трговачки то забрањују. Следовательно кад то важи за со, важи и за кафу и друге ортикле.

Министар финансије Мих. В. Вујић — На говор г. Машића имам да кажем, да је са свим друго оно што је било са сољу, јер у трговачком уговору каже се: да се за време трајања трговачког уговора не могу уводити никакви нови монополи. Дакле, нови монополи забрањују се. А овде је питање о трошарини а не о монополу.

Известилац Ј. Ж. Јовановић — Ја сам хтео да одговорим г. Димовићу на његову замерку код *чл. 22*. Он је казао: зашто да се попише оно што се наће у земљи и да се на то наплаћује трошарина и вели да је то неправедно. Ми смо у одбору о том питању мислили и нашли смо да ће овако бити најподеснije и најправичније, јер узимамо да ће се у земљи затећи неколико хиљада кафе и шећера и да не би било праведно, да се на то не наплати трошарина а они, који буду довезли после да плаћају. Овде је главно то, да се дође до пара и тај нас је разлог руководио, кад смо ово усвојили.

На замерку г. Машића, који каже: зашто се уводи трошарина на ова јестива а не на луксуз, ја би га замолио да

WWW.UNILIB.RS

спомене, која су то јестива овде а да нису луксуз. Манифактура је луксуз, али за манифактуру везани смо трговачким уговорима и не можемо чинити што ми хоћемо, па с тога овде и стоји: да ће овај закон важити у толико у колико се коси с тим уговорима. Ако се деси случај да Аустрија протествује против ове трошарине, онда се ова неће моћи наплаћивати; али овај закон служиће нам за дане, кад истекне уговор између нас и Аустрије и онда ће ступити у живот. Дакле оно што се може наплаћивати, то ће се и наплаћивати. Даље, г. Машић вели да није заштићена домаћа производња. Ја мислим кад се прочита члан 11 да ће бити јасно, да је овде баш потпуно заштићена домаћа производња, јер се у томе члану каже: ради тачније и сигурније наплате трошарине на предмете домаће производње, министар финансије овлашћен је да сваку такву производњу подвргне нарочитој контроли. Но где би то било с великим трошковима скопчано или иначе отежано, министар по потреби с произвођачима може наредити и плаћање одсеком (паушално). Дакле, овим је заштићена домаћа производња. Ја немам ништа да кажем. Г. министар је казао какви су га разлози руководили, разлози финансијски и одбор је то имао у виду.

Потпредседник — Оглашујем да је претрес свршен. Ставићу на решење овај пројект законски у начелу. Ко је за то да се овај пројект законски прими у начелу тај нека седи, а ко је противан тај нека устане? (Већина седи). — Оглашујем да је примљен у начелу. Сад ћемо приступит претресу у појединостима.

Известилац Ј. Ж. Јовановић прочита члан 1.

Вића Радовановић — Ја мислим да би требало у овај члан унети још један артикл. Не знам да ли се то предвидело или се хтело изоставити, али ја сам устао да предложим да спадне под трошарину и чај а да дође у овом члану 1 после кафе и чоколаде, јер и то је једно пиће онаке исте врсте као и кафа. И молим 10 посланика да ме потпомогну. (Потпомажу га).

Известилац — Ја примам то.

Мијајло Веселиновић — Поред предлога Виће Радовановића ја бих предложио, да се унесу овде и сва теста, као: макароне, таране и т. д. Ја мислим да је тај артикл од велике штете. Међутим свака кућа, која хоће да кува супу или друго какво јело са тим артиклима, она треба сама да прави од свога брашна и масла; осим тога дешава се да код некога у бакалници стоје макароне по 10 год. и скоро се и удрвљају и тешко неки купује а као што знамо да су такова још и обојена, то је у толико још штетније и по само здравље потрошача. Дакле, ја мислим да је то по све штетно и молим 10 посланика да ме потпомогну у овом предлогу, да се и та теста подвргну трошарини. (Потпомажу га).

Известилац Ј. Ж. Јовановић — На ово што је поменуо г. Веселиновић имам да кажем, ако би се пошло тим путем и пошло даље, онда се не би стало само на томе, него би могли да нађемо још 50 артикала. Међутим треба имати на уму, да смо ми ради да овај закон ступи у живот и *да се оствари* оно што се њиме хоће, а ако би пошли тим путем, онда би друге државе казале: ми имамо трговачки уговор са вама а ви сте све метули под трошарину. Дакле, ако хоћемо да овај закон ступи у живот, онда не смемо ићи даље и ја не бих могао то да примим.

Тома Јовановић — Господо, ја сам противан овоме закону о трошарини и не бих био никад за то, да се ова трошарина уведе у нашој земљи. Но кад се овај закон примио у начелу, онда имам да приметим за што је метута под трошарину слана риба и зејтин, јер ми знамо да слану рибу једу сељаци и сиротиња, а богати људи врло ретко а тако исто и зејтин и чудно ми је за што се није овде ставило и одело од свиле, које се израђује на страни. Дакле ја молим Скупштину да ово има у виду и да се слана риба и зејтин ослободе од трошарине.

Министар финансија Мих. В. Вујић — Ово што је поменуо г. известилац и ја морам то да кажем. Овде није питање, шта би ви хтели да се мете, него оно што може. Ми смо ишли до крајњих граница и од овога ми ћемо морати да чинимо уступке. То зависи од тога са колико ће се предусретљивости изаћи стране државе и водити рачуна о нашој финансиској невољи. Дакле, ја вас молим да то имате на уму да не идемо сувише далеко, јер сувишна ревност може да шкоди. Што кажу г. Машић и Т. Јовановић да нема овде луксузних артикала, то је са свим друго питање. Ако хоћемо да оптеретимо производе манифактуре, онда за манифактуру није трошарина него царина. На идућој Скупштини мораћемо да донесемо општу царинску тарифу и кад истекну трговачки уговори, онда нека нас затече општа царинска тарифа и то ће бити у ствари трошарина, а дотле не може бити говора о томе. Дакле, ја вас молим да то имате на уму.

Димитрије Машић — Господо, ја држим да ће свакако г. министар знати, колико се увози слане рибе са стране. Да говорим о овоме побуђујеме то, што, као што вам је познато, у нашем крају има рибара, који производе и соле рибу. С тога сам рад, да ми министар објасни, а он ће то сигурно знати, колико се увози слане рибе са стране. Пре него што ми он на то одговори, ја могу да тврдим, да половина оне количине рибе, која се у нас троши, да се производи код нас. Ви знате да су рибари сиромашни људи, да су то људи, који од тога свог заната живе, од тога плаћају држави порез, и од тога издржавају своје породице. Држим, не би било право, да једном великом броју грађана, који ту слану рибу производе, одузеги им тај посао, с тога, што се удара трошарина на слану рибу, која се у земљи производи. Усљед ове трошарине, биће конкуренције, а усљед тога биће конкуренције и у радној снази, и радници ће радити буд за што. Г. министар сигурно зна, да је мађарско-аустроугарска влада ударила велики ћумрук на пресну рибу, која се код нас хвата. Јер на доњем Дунаву, почињући од Баба-Каја, само је с наше стране риболов, а врло мало има рибе с мађарске и влашке стране. Дакле, сви рибари хватају рибу с наше стране. Наша држава има известан приход од тога риболова, она те риболове издаје под закуп преко арендатора по 20% провизијона. Мађарска и влашка влада, да би привукле те наше рибаре оне су их ослободиле од свију дација општинских и државних, и допустиле им да могу прелазити у Оршаву односно Турн-Северин са пресном рибом, и ту су им о свом трошку подигли кућице, где они наде ајвар и рибу соле, тако, да је сад ајвар јефтинији код њих, него код нас у Текији и Кладову. Ја мислим да не би требало тај једини начин живота, којим многи људи живе у тим нашим крајевима, оптерећавати овом трошарином, у толико пре, што се зна, да, колико се слане рибе са стране увози, да се толико код нас производи.

Ја бих са ових разлога био мишљења, да се слана риба ослободи од трошарине, док не буду наступиле друге прилике, да се направе други трговински уговори; ја мислим да је право, да и наша држава помогне тим људима, а не да их упропасти.

Известилац Ј. Ж. Јовановић — Г. Машић управио је на г. министра питање, колико се увози слане рибе са стране у Србију. Ја му одговарам, за то, што имам списак колико се годишње рибе увози — колико се наплаћује трошарина. Годишње се увози 600.000 кила и то би био приход од 600.000 дин. На друго питање, о чему је г. Машић говорио, да треба заштити наше рибаре, да они не плаћају ову трошарину, нарочито с тога што је мађарска заштитила своје, немам шта одговорити, већ га опет упућујем на чл. 11 и мислим да ће то бити доста разумљиво за г. Машића, да он о томе не треба да говори.

Мика Спасојевић — Покрај слане рибе има и сува, која се код нас доноси у вароши на продају као кућевна прерађевина, на коју држим да не треба ударити трошарину покрај варошког ђерма.

Поред тога овде су још поменути неки раци и пужеви који су шкодљиви за пољске усеве. Ја не знам какви су то пужеви, што се доносе са стране.

Мих. Веселиновић — Мало пре г. известилац против мога предлога навео је неке разлоге, и казао је, ако би пошли тим путем, којим сам ја пошао, онда би требали још на многе артикле да ударимо ову трошарину. То стоји, али, чини ми се да има

артикала, који се мање троше, него што су теста. За то би требало избрисати реч „чоколада“. То је један луксуз, али се мало троши, а макароне се међутим много више троше. Пре би требало ударити трошарину на макароне с тога, што не могу да се израђују у свакој кући. Даље се г. известилац позива на чл. 24. На основу тога истога ми можемо овде да метемо „макароне“. Пошто ће да истекну трговински уговори за кафу, шећер и т. д., онда ће истећи и за тесто. Кад г. министар буде наводио разлоге на протест оних држава, с којима имамо трговинске уговоре, за кафу, шећер и друге артикле, нека наведе те исте разлоге и за тесто.

Тома Бојичић — Ја имам да учиним једну примедбу код овога члана, које се до сад није ни један дотакао. Овим се чланом хоће да удари трошарина на сапун и свеће. Ако ми то оптеретимо трошарином, онда ће се цена још више подићи, још по 0.30 дин. на кило, тим тако потребним артиклама. Овим се терети и онај сапун, који се производи у нашој земљи. Зна се, да ова трошарина није мила нашем народу, па још кад би се она ударила на сапун и на свеће, то би онда било са свим неправедно, с тога мислим да треба избрисати из овога члана речи „сапун и свеће“ и не оптерећавати их.

Молим 10 посланика да ме потпомогну (Не потпомажу га).

Потпредседник — Оглашујем, да је претрес свршен. Ја ћу да ставим овај члан на гласање како је прочитан са изменом г. В. Радовановића, на коју је и г. известилац пристао. Г. Веселиновић учинио је једну измену. Али како она није формулисана, као што то прописује чл. 73 зак. о посл. реду, те се о њој не може решавати. С тога ћу ставити на решење чл. 1 са изменом, коју је г. известилац примио.

Ко је за то, да се чл. 1 прими по претресу са изменом коју је г. известилац примио нека седи, а ко је против нека устане? (Већина седи) Оглашујем да је чл. 1 примљен.

Известилац прочита чл. 2.

Потпредседник — Прима ли Скупштина прочитани чл. 2. (Прима).

Известилац прочита чл. 3.

Потпредседник — Прима ли Скупштина прочитани чдан 3. (Прима).

Известилац прочита чл. 4. (Чује се: да се чита тачка по тачка).

Известилац прочита тач. 1 чл. 4.

Живан Живановић — Скупштина је решила да се чита тачка по тачка, али то ће да иде тешко. Ја мислим да би боље било да се прочита цео овај члан. 4, јер је он по моме мишљењу, језгро целог овог закона. Ја ћу поћи прво од онога, што се у опште говори и мисли да је све ово луксуз; да се овим оптерећавају богаташи, чиновници, бесни људи, а народ не троши ништа, од ових артикала, које трошарина стиже.

Међутим овде има заиста ствари, које ја заиста нисам јео у целом мом веку, а има опет ствари, које су потребне целом народу. Неке су од тих ствари, које су потребне може бити јако оптерећене, а друге пак ствари, које су мање потребне, мање су и оптерећене. Међу стварима, које су потребне целом народу долазе на пр. шећер, кафа, а за тим риба и т. д.

Ја бих молио Скупштину да ми дозволи да учиним једну примедбу. Ове ствари како се овде узимају можда су јако оптерећене а можда и нису, али сваки овај артикал носи још по себи на пр. шећер који је коштао до сада 4 гроша кило, носи, велим и неке друге терете. Тако поред тога што је шећеру повишена цена услед ћумручине, трговачког ћара, трошарине вароши Београда, него је још ударају и друге државне трошарине, на напослетку и сам трговац, ако је ударена трошарина четвртина, удара половину, да не говоримо о кривој мери. Дакле удара се трошарина на трошарину а све сноси *један исти потрошач*. Даље, овде на непржену и тучану кафу скаче цена са три дин. више. Зашто? Зато што има $^1/_4$ биља јечма. Даље, пиринач скаче са 0·50 дин. а риба са 1 дин. и на послетку сапун са 0·30 дин. и т. д. по кгр.

Кад се све ово сумарно узме и кад се узме оно што је г. известилац казао: да ће за саму рибу држава усљед ове трошарине да узме на 600.000 дин., онда ће, може бити, држава од свега тога узети преко 2 милиона дин. У колико морамо, и ви из већине и ми из мањине, да се бринемо да утремо дефицит, те да скинемо тај терет, у толико морамо да се бринемо, да та трошарина не буде толико велика, да кад се све сумира, да излази толика дација на појединце, да се не може живети.

Ја би, дакле, био у начелу, да се цео овај члан врати у одбор, да се смањи цена на поједине артикле, да се одвоје луксузни артикли од прекопотребних, те да не дочекамо да ни човек средњега стања не може да живи. Јер шампањ и зејтин не спадају у једну категорију, а исто тако чоколада и кафа: мирисни и перући сапун и т. д.

То сам имао да кажем, и мислим, да треба на поједине артикле да смањимо ову трошарину.

Министар финанције Мих. Вујић — Господо, поштовани посланик г. Живан Живановић поменуо је нешто, чему ја мислим, да је било места у начелној дебати где је се говорило о целој овој тарифи у опште; или код чл. 1 где су побројани сви артикли, на које се има трошарина да удари. Но кад је он нашао за добро то да помене онда, дозволите ми да и ја кажем ово: Оно што је он казао да овде има артикала који се много троше и који су од преке потребе народу, — то стоји; па то и јесте невоља у свима овим порезима. И кад би ми ударили трошарину само на луксузне артикле, онда би имали врло мали приход за државну касу. Кад би узели, дакле, само оне артикле које троши нпр, двор и још неколико људи, онда шта би добили? Добили би неколико стотина динара и ништа више.

Дакле, морали су да се проберу они артикли који се троше у приличној количини а међутим нису од преке потребе. И ја сматрам да смо међу потрошним артиклима изабрали оне, који су од преке потребе за живот и њих смо издвојили и оставили без трошарине нпр. леб је од преке потребе за живот, међутим риба није тако потребна, шећер такође није од преке потребе као год што није ни дуван итд. — То су, дакле, луксузни артикли, али нису од преке потребе за живот. Ја ћу о шећеру да вам још нешто напоменем.

У колико ми је познато, господо, цене шећеру јако варирају, варирају тако, да је разлика у њима по сто на сто. Кад потрошачи, дакле, могу да сносе ону дупло повећану пену шећера, коју им доноси конкуренција, онда зашто не би могли издржати и ово повећање цене у 25 дин. од 100 кила, колико ми предлажемо.

Што г. Живан вели: па ту је и општинска трошарина, па што ће и државна и т. д., — то, господо, баш иде у прилог овоме предлогу. Јер, кад смо дозволили општини београдској и нишкој, да оне могу имати трошарину, онда, зашто не бисмо ми наплаћивали за државу! Ако је она местимична трошарина оправдана, онда се још пре може дозволити држави да она у целој земљи наплаћује трошарину у интересу државне касе.

Станко Петровић — Ми сви знамо, да трошарина, која ће се од данас наплаћивати на ове артикле, неће пасти ни на трговца ни на индустријалца нити пак на онога који их израђује, него наше потрошаче. Дакле, што ме је побудило да говорим то је што хоћу да учиним разлику између два артикла, на које је трошарина ударена, а није се рачунало која класа људи у нашој земљи троши те артикле и према томе ударена је неправедна трошарина. Овде је неправедно ударена трошарина на прво место на шећер. На шећер је метута трошарина 25 дин., а међутим ми знамо, која класа људи у нишој земљи троши највише шећер. Шећер највише троши више чиновништо и богатија класа као: трговци и т. д. Управо они људи, који не воде рачуна како и где троше паре. Ту је дакле трошарина учињена мања него на друге артикле: један од предговорника казао је: пиринач је луксус, јер ми имамо пасуљ и њега треба да трошимо. Ја би се сложио са њим кад би он осигурао да пасуљ мора да роди сваке године снакоме сељаку, колико му је потребно за кућу, и онда би пристао да буде не 1 дин. него 2 дин. кл. Али ми морамо да прорачунамо и то да кад

нестане сељаку пасуљ и кад му не роди за 2 год., па ако нема ништа друго да кући, он онда мора да купи пиринач....

Потпредседник — Молим вас ограничите се на прву тачку.

Станко Петровић — Та ја за прву тачку и говорим и кажем: да је мало ова трошарина на шећер и треба метути 50 дин. место 25 дин. Молим 10 посланика да ме потпомогу. (Нема)

Тривун Милојевић — Кад је пре било речи о сеоским дућанима чуо сам г. Живана Живановића и многе друге господе и варошане како ватрено брани сељаке, да треба колико је могуће да се стане на пут упашању страних производа и онда не би штетовао наш свет а кад је дошао на овај сладак шећер што га господа много троше а ми сељаци врло мало и кад смо дошли на деликатесе и пужеве код Карла Перола, ту се подигла ларма и кажу да је велика трошарина. Ја не велим да је много него шта више кажем и остајем при томе, да би требало на шећер повисити трошарину на 50 дин. од 100 кл.. То је што се тиче прве тачке.

Живан Живановић — Господо, кад је био говора о дућанима ја сам говорио свега један пут и тражио сам да се усвоји саветско мишљење по коме би имале сеоске дућанџије што више артикала да продају. Друго, што се мене тиче трошарине удрите на деликатесе, на шампањ и све у опште што се како г. Триша вели, налази код „Карла Перола“ по 1000 дин. и колико год хоћете од килограма, јер све то и ја и други ништа не трошимо него тражим да се смањи трошарина на оне артикле, који су народу од неопходне потребе.

Михајло Поповић — Ја устајем да потпомогнем предлог г. Живка да овај члан иде у одбор. Потпомажући мишљење да се овај члан врати у одбор ја то чиним с онога гледишта које је изнео г. министар финансије. Мало пре г. министар финансије је казао врло добро, да ако се удари велика трошарина само на луксузне ствари, онда нећемо имати никакве користи од тога, јер су ограничене на мали број потрошача. Лепо, сад полазећи с тога гледишта да има користи, онда мора доћи неминовна посљедица: немојмо код ових ствари, којима се већи број грађана служи великом трошарином да учинимо да постану луксузне, јер само с тога што је велика трошарина, учинићемо да ће наступити време, да се поједини артикли, којима се већи број грађана данас служи далеко мање троши, а кад се далеко мање троше то је чист трговачки рачун, да ће приход бити мањи. Баш с тога гледишта ја држим да треба добро да пазимо, да предмете, који се сада не сматрају за луксузне не направимо их луксузнима са великом трошарином и тиме умањимо приход. Према овоме што рекох, ја бих вас молио да усвојимо предлог г. Живана, да се овај члан врати у одбор. И ја ћу молити с његовим допуштењем да ме потпомогну 10 посланика да ова ствар иде у одбор. (Не потпомажу га).

Министар финансија М. В. Вујић — Ја сам мало час заборавио, да напоменем оно, што је свима члановима финансијског одбора познато и да би се потпуно разумели, ја ћу вам сад то казати. Све ово што се у овај закон о трошарини уноси није ново. У овме закону о трошарини има трошарина старих, које су остале, даље, има старих трошарина, које су повишене, а неких и нових.

Код појединих тачака напоменућу вам и ја, а мислим да ће и г. известилац, које су старе, које повећане, а које нове. Дакле сматрам за дужност да вам напоменем да имате на уму да су у овај закон ушле све трошарине од 1869 г. и према томе да није ово све нов терет; и као што вам рекох, има старих трошарина, које су постојале, које су неизмењене унесене, за тим старих трошарина, које су повећане и напослетку има и нових трошарина. Ја мислим, да ће бити довољно, да се артикл по артикл процени, да ли је довољно оптерећен или треба трошарину на њ повисити или смањити. Ја сам добро ценио те ствари, а и одбор заједно са мном и ја мислим, да није потребно, да се овај члан враћа у финансиски одбор.

Милош Богдандвић — Кад се овде повела реч о луксузним артиклима и повишењу трошарине на њих и ја имам да учиним једну напомену код ове прве тачке. Овде се предлаже на шећер од 100 кгр 25 динара. Ја држим, да ће те сви признати, да шећер није потребнији за масу народа који износи 90%, него што је зејтин. Међутим на зејтин по предлогу одборовом стављено је 50 дин. на 100 кгр. Пошто се више у нашем народу троши зејтин чисто по нужди и потреби ради вере наше, јер се у нашем народу још чувају и поштују 4 поста у години, а шећер то се више луксузно троши и с тога ја бих предложио, де скинемо од зејтина 25% и да их метнемо на шећер. Дакле да се на шећер наплаћује 50, а зејтин 25. Ја бих молио, ако има 10 посланика да ме потпомогну. (Потпомажу га).

Известилац Ј. Ж. Јовановић — Ја сам и онако једном приликом, чини ми се одговарајући г. Васиљевићу казао, а морам и сад поновити: ако повећамо таксу нарочито на ове производе као што је шећер, можемо с тиме учинити да и сам закон неће ступити у живот. Ви знате, да ми имамо с другим држава трговачких уговора. Ми на пример на кафу можемо метути таксу колику хоћемо, за то што она не долази из Аустро-Угарске, већ долази из других држава. Међутим, шећер долази из Аустро-Угарске, и ту је Аустро-Угарска заинтересована. И сад према уговору, који с њом имамо ја сумњам, да ће мо моћи проћи с овим законом и ако би дигли таксу на 50% ја апсолутно не верујем да би овај закон могао ступити у живот. Према овоме, као што рекох, ја бих вас молио да не идемо даље од ове, мере која се предлогом закона предлаже.

Потпредседник — Претрес је свршен. Ја ћу ставити на гласање прву тачку, као што је одбор предлаже. пошто немам никаквог написменог предлога.

Дакле ко је за то, да се тачка 1 прими, да се на шећер од 100 кила 25 дин., нека седи, а ко је против нека устане? (Већина седи). — Оглашујем да је Скупштина усвојила тачку I по предлогу одборовом.

Известилац чита тачку 2-

Потпредседник — Усваја ли Скупштина прочитану тачку? (Усваја).

Известилац прочита тачку 3.

Мих. Поповић — Кад би какви хигијенски разлози диктирали ову трошарину, онда би у том случају могао разумети што се тражи 200 дин. од 100 кгр. јер би та врста трошарини био циљ да се употреби каве са свим стане на пут. Онда бих разумео не 200 но 20.000 од 100 кгр. Али, ако су разлози чисто финансиске природе, ако се хоће да се која крајцара више утера у државну касу, онда ће по мом мишљењу према оваквој редакцији ове тачке бити промашен циљ, јер 200 дин. на 100 кгр, кафе знати ни мање ни више, но свести потрошаче на 1/5., (Чује се: неће, неће). Ја само то велим а боже здравља на ће мо видети. (Чује се: не мој да пијеш кафу). Не може ту стојати разлог: немој да пијеш кафу, није овде реч о мени и о вама, реч је о цељи којој има закон о трошарини да служи, да се која пара више утера у држ. касу. На ја баш и велим то што ви кажете: „немој да пијеш“. Не ћу пити ја, нећете пити ви остаће њих неколицина и онда кад сведете потрошњу кафе на врло малу количину, каквих разлога имате надању већих прихода којима бисте поправили ово рђаво финансијско стање? Ја велим и тврдим поуздано, никаквих. Ја тврдим да ће мо ми промашити циљ, ако се остави 200 дин., ретко ће који и пити кафу. Ако хоћемо да утерамо, коју крајцару више у државну касу, ја држим треба ову таксу да сведемо на ону меру, тако да и поред трошарине буде потрошача. Ја држим, ако се смањи ова такса, од 200 динара на 100, да ће се много више кафе трошити као и до сад, а ако остане овако то ће бити само на штету државне касе. Напослеску, ударите таксу и 300 дин. мени је право, али том таксом нећете постићи оно, што се овим законом хоће.

Алимпије Васиљевић — Ја ћу неколико речи смоа да кажем, јер оно што сам хтео да кажем, казао је г. Мика

Поповић. И мени се чини, господо, да ће се промашити циљ, ако се остави овако велика такса на кафу. Кафа није средство да подмирује једну потребу народа, без које друштво не може да опстане, као што је потребан со и дуван. Кад се на једанпут удвоји цена кафи, онда ће потрошача врло мало бити а ако не врло мало, али сигурно много ће их мање бити него сад. Ко ће да пије кафу за 2 гр. или за 0·50 пара дин. Ја држим, да би и у интересу држ. касе било, кад би се сад ударила такса само 1 дин. на кгр. Узмимо да се годишње троши 1,000.000 кгр. кафе. То значи да би држава добила сигурних 1,000.000 дин. Међутим, ако се остави такса 2 дин. на кило кафе, онда ће се смањити број потрошача и држава ће имати много мању добит, него кад би се метнуло 1 дин. Ја држим, да би било врло добро, да се сад у почетку стави 1 дин. па кад се свет навикне на ту таксу, онда доцније може се и дуплирати та такса на кило кафе. Али ставити сад одма 2 дин. ја могу тврдити да ће држава од тога имати много мање прихода и да би имали много више, ако би се такса свела на 1 дин. од киле кафе.

Максим Сретеновић — Ја делим мишљење двојице предговорника и мени се чини да са таксом 2 дин. на кило кафе, повећава се цена кафе не дупло него 6 пута. И ја држим да неће бити ни ¼ потрошача кафе, колико их данас има.

Тривун Милојевић — Бојазан г. Мике Поповића и г. Алимпија нема места. Бар ја сам имао прилике да видим неке од њих, да код наше красне, лепе шљивовице пију шартресе и ликере, а ваљда само за то, што шартрес кошта 2 гр. и 100 пара, а шљивовица 10 пара. Ја као дете куповао сам кафу, отац ми је механџија и онда се куповала кафа за 6 цванцика и ма да се куповала за 6 цванцика трошила се много више, него што се троши данас. Не треба се бојати ништа од тога што ће кафа бити много скупља, ја сам уверен, да што год јој буде већа цена више ће се и трошити, а и сама пословица вели: „ко не зна шта је добро, нека пита шта је скупо“. Ја бих терао да буде и 300 дин. од сто кила. То не би ништа сметало потрошњи кафе, јер као што рекох, код нас се не пије чаша ракије праве шљивовице тако радо, као што се пије шартрес и ликер, који коштају 100 пара. Тако је то код нас, кад се каже 10 пара, неће нико да пије, а кад се каже 1 дин. сви ће да пију.

Војин Ћирковић — Г. Максим Сретеновић рече, да је шећер 6 пути више оптерећен, но г. известилац требао је да му каже: да је и до сад на шећер наплаћиван регал. на шећер 14, а на кафу 25 и кад се онда то срачуна онда то не износи 6 пути више. Ја сам за то, да треба да остане као што је у пројекту.

Новак Милошевић — Овде, господо, има двојако мишљење. Једно је поменуо г. Мијајло Поповић, и друго, које је њему супротно и које је за мене много важније, а то је, што би држава отуд добила.

У колико народ буде мање трошио кафе, у толико ће више код њега богаство растити и тим је циљ наша постигнута, да је било добити и за државну касу, али тим би се сузбило у народу трошење овога луксузног артикла. Кад смо доносили закон о ссоским дућанима, ми смо издвојили кафу и шећер и признали да су ти артикли непотребни и ја сам потпуно за то, да овде остане трошарина од 2 дин. из онога разлога, што хоћу да се тим што више спречи трошење оних намирница, које нису народу потребне, те ће на тај начин народ постати и богатији. Ми знамо, како се кафа пије и троши по механама и ја кад би се могло према трговачким уговорима да удари и 5 дин., то би ја ради здравља и са хигијенског гледишта и на то пристао, јер знам да кафа и материјално и хигијенски упропашћује наш народ. (Чује се: да се реши).

Потпредседник — Је ли вољна Скупштина да се реши? (Јесте).

Ранко Тајсић — Ја нисам био намеран да о овој тачци говорим, али видим, да су нека господа говорници вољни да оборе цифру трошарине, која је предложена за кафу. Трошарина није ништа друго него зло, које се рађа из раскошног и луксузног живота, и онда је природно, да зло које се отуда рађа треба да се и оптерете они артикли, који су већином луксузни, а нужне артикле за потрошњу ублаже Ја делим мишљење Тривуна Милојевића, јер сматрам да кафа није никаква храна ни уморном ни болесном, но да је луксуз, који производи штетне последице за здравље. Што се вели, да ће се од сад трошити мање кафе па ни на том немамо ни та да изгубимо, јер само тим ће се приморати да произвођач поправи наше забатаљено пчеларење и оно ће попова почети да се унапређује, и с тога ја мислим да је ово са свим умесно а коме није до кафе да није тај нека мете у цезву шљивовице па нека угреје, нека зашећери па нека пије.

Коста Јовановић — Мени је као трговцу познато, да пре неколико година, сви еспапи који су јевтинији више су се трошили, а они еспапи, који су скупљи били мање су се и трошили, те је према томе и корист државна много мања, с тога сам ја за то, да се трошарина на кафу смањи.

Потпредседник — Прима ли Скупштина тачку трећу? (Прима).

Известилац чита тачку 4.

Вића Радовановић — Као што је већ у првом члану усвојено да се оптерети чај, то је најзгодније, да се код ове тачке дода та реч.

Известилац — Ја примам то.

Живан Живановић — Ја не налазим разлога, да треба туцану кафу више оптеретити, него кафу у зрну, јер баш ту може бити оно, да је ¼ кафе фалсификовати.

Кад одбор већ није хтео, да спусти тамо испод 200 д. онда бар овде може се то учинити.

Известилац — Г. Живан пита за што је трошарина на нетуцану кафу 200, а на туцану 300 дин. То је за то, да не би у Србију већ довозила прерађене кафе, него нека се овде преради и онда се трошарина смањује на онолико, колико износи и трошарина на сирову кафу. То је дакле био разлог овој разлици.

Потпредседник — Прима ли Скупштина тачку 4? (Прима).

Известилац чита тачку 5.

Јован Николић — Ми смо тачку 1 овог члана усвојили да трошарина на шећер буде 25 динара на 100 кгр. а према овој петој тачки на пиринач ће да се удари 50 на 100. Ја не бих могао пристати на то да на пиринач буде већа трошарина а на шећер мања, не би могао пристати с тога, што знам да се пиринач у опште више троши него шећер, а нарочито сиротнија класа нашег народа више га троши. С тога ја би предложио да се код ове тачке чини измена те да се ова цифра од 50 смањи на 20.

Молим да ме помогну 10 посланика. (Помажу га).

Мих. Веселиновић — Код ове тачке. ја бих молио, да се пиринач одвоји, јер њега има две сорте: енглеског, који се у маси народа троши, и талијанског, који дупло кошта. На енглески се плаћа 30 п. дин. а на такијански 60 п. дин. На тај начин постигнуће се и једна и друга циљ, и да се маса народа не оштети а и да се државна каса не оштети.

Ранко Тајсић — Ја сам хтео да предложим оно исто што је предложио г. Јован Николић, но кад га је он предложио, ја се њему придружујем, и само бих га у толико потпомогнуо што ја сматрам пиринач као једну храну, коју већином троши сиротнија класа, и који се доста троши по нашим селима.

Ја мислим да је довољно да се пиринач тereти трошарином од 1 гроша на килограм, и замолио би Скупштину да и она то усвоји; а то је 2 дин. од 100 кгр.

Мика Спасојевић — Ма да појимам финансијске прилике у којима се налази наша земља, ипак треба знати у каквим је она у економним приликама.

Г. Р. Тајсић казао је како се наш народ рани пиринчом и троши га, кажем да се наш подмладак није одгајио пиринчом него пројом, и с тога не само да би метуо овде само 50 него и 150 дин.

Ми знамо да се наш народ изражује пасуљом и пројом, а имамо производа који би прерађени потпуно могли заменити пиринач а то је ситна проја и још друго, као што би требало да буде.

Известилац Ј. Ж. Јовановић — Неколико пута напомињато је зашто се овај закон подноси, и вели се подноси се у циљи финансинког побољшања. У Србију увози се годишње 1,400.000 кгр. пиринча, и кад се на то плаћа 0·50 дин. износи 700.000 дин. У одбору фанансиском, ми смо мислили на ово т г. Тајсић навео је разлоге, да треба ово овако да остане, да би се наши грахови подизали, те да се и та грана наше привреде потпомогне с тога је та такса од 50 динара остала.

Ја мислим да би се постигло и једно и друго најбоље би било да овде остане 25 дин.

Ранко Тајсић — Пре свега исправљам говор мога поштованог пријатеља, да се грахови не „подижу“, него производе. Ја сам онда казао да треба што већа трошарина да буде на пиринач, како би се производиле разне врсте пасуља, и на том и сада стојим, но сада настаје питање, да ли је пасуљ често пута или у опште јевтинији од пиринча. Сушних година пасуљ је далеко скупљи од пиринча, а ми знамо да наша сиротиња одражује и малу децу пиринчем, у недостатку природне хране што често бива код сиротиње. На основу тог и што сиротиња већином и нема земље да производи пасуља довољно, — ја држим да је доста кад се пиринач оптерети са 20 дин. 100 кгр., јер родних и угодних година пасуљ је јевтинији но што је ова трошарина на пиринчу. Зато да примимо по Николићевом предлогу.

Потпредседник — Претрес је свршен. Ја ћу ставити на гласање предлог Јована Николића, који је потпомогнут. Ко је за то, да се усвоји предлог г. Николића нека седи, ко је против нека устане (Већина седи). — Објављујем да је Скупштина усвојила предлог г. Ј. Николића.

Известилац чита тачку 6 по предлогу одборовом.

Војин Ћирковић — Као што рече известилац по пројекту је 100 дин., а одбор је свео на 50 дин. Ја сам мишљења да треба ово поделити на двоје тако, да за барабанс остане 100 дин., а за овај обичан зејтин, који народ једе, нек остане 25 дин. Тражим 10 посланика да ме потпомогну. (Потпомажу га).

Мика Спасојевић — Као год што сам противан смањивању трошарине код пиринча, тако исто сам противан овом смањивању и код зејтина. Ево због чега. Био сам у приликама да сам видео да се може и овде производити зејтин. Зејтин се не добија само из маслине, него се могу добити и од осталог биља као од репице, сунцокрета, од букова жира итд. Од свега овога може да буде зејтин, и то врло добар зејтин. С тога сам мишљења да остане ова трошарина 100 динара; да се дакле не смањује,

Панта Срећковић — Ако хоћемо да очувамо и здравље народа, и да имамо користи финансиске, онда нипошто не треба усвојити ово што предлаже Војин Ћирковић. Онај зејтин који се код нас по селима продаје, то је прави отров и требало би забранити да не долази; а овај зејтин који се зове барабас, то је чист зејтин. И сад ако чланови Скупштине налазе да је зејтин потребан, онда ја кажем: на барабанс ударите колико најмање хоћете, а на онај рђави ударите што више, да не долази у нашу земљу, јер оно је отров. (Тако је; одобравање).

За тим ја мислим да би ми требало да идемо на то да се и у нашој земљи производи зејтин нпр. од ораја. Неки узимају на продају орахово дрво, али од ораха тога може да буде зејтин. Ја знам и данас старе људе, који нису знали страни зејтин, него су употребљавали овај зејтин од ораха.

Ја сам дакле противан томе да се смањи трошарина на онај зејтин, који трује наш свет, од њега нема свет никакве вајде; нека место њега дође барабанс и ту можете спустити трошарину колико хоћете.

Ранко Тајсић — Кад је одбор смањио ову цифру од 100 на 50 динара, он је имао за разлог ов . Ви знате сви да већи део нашег народа чува веру, гаји своје обичаје; с тога пости 4 поста у години. Једини зачин за време поста, то је на првом месту зејтин, некмез ко уме да га направи, мед итд. Сем тога ви знате да наш народ поси и у цркву зејтин и према њему врши службу божију и обреде своје свете цркви и вере, и зато, ја мислим да министар треба да и он пристане на овај предлог, што се предлаже да буде мања трошарина на зејтин. Ја мислим, да су разлози одборови, а и ови које сам ја изнео, на свом месту и да треба скинути ову цифру на 50 дин. Још нешто: зејтина има разне сорте тако да је у њима велика и осетна разлика, па није право да је од свију једнако ½ динара од кила, већ од хрђавијег мање, и одиста ову поделу требао би да да изврши неки стручан човек или на послетку нека министар прими сад ово по предлогу одборском до другог читања, па онда се може боље удесити и у класе прво разпореди, најбољи ½ дин. од кила, слабије мање.

Коста Јовановић — Мени се чини да ћемо учинити рђаво по наш народ, ако усвојимо оволику трошарину на зејтин. Лепо је казао г. Ранко како наш народ пости, па ако му забранимо зејтин, он ће морати и за време поста да једе маст и месо. Ја сам за то да се смањи трошарина на зејтин, како би могао народ своју веру да сачува; по моме мишљењу требало би да буде трошарине на зејтин 25 дин. од 100 кила. Молим 10 посланика да ме потпомогну. (Не потпомажу га).

Коста Динић — Молим вас, господо, као што је рекао поштовани посланик Ранко Тајсић, зашто би требало поделити овај артикал у две класе; као год што је и порез подељен у класе, па ко више има, више и плаћа, а ко мање има, мање и плаћа, — тако би исто требало да буде и за зејтин: ко троши бољи зејтин, нека више и плаћа, а ко троши лошији зејтин, нека мање плаћа. По моме мишљењу то би било сасвим право и ја се чудим, како то није усвојено и за кафу. Ви знате да имамо кафу од 14, 16, 18 — 24 гроша, и сад плаћати 2 динара на све сорте кафе, — то није право. Ту поделу треба усвојити бар овде. Ја сам за гледиште Ранка Тајсића.

Што се тиче зејтина, ми га имамо од неколико сорта; имамо зејтина од маслинака; имамо зејтин који се троши у нов ослобођеним крајевима, а то ће бити зејтин од лана; тако звани „шарлаган“ у опште врло лепи зејтин, а има после тога још један зејтин који се врло лепо употребљава тај зејтин од колзе је (незнам како се српски зове.) Ја се слажем с г. Пантом да се удари што већи намет на онај рђави зејтин, јер је шкодан по народно здравље, те да се спречи његов увоз,

Ја бих дакле молио да се сврати пажња министру да се у самој царинарници постави извесна поступност у наплатама разних сорти зејтина, јер није право да се подједнако оптерете све сорте зејтина.

Министар финансије М. В. Вујић — Жао ми је што се у овом питању не могу да сложим с доктором Динићем; он говори о овоме питању као лекар, а ја говорим као финансиста. Ја мислим да би било штетно отежавати увоз лошијег зејтина на штету доброг, јер класификација не може се потпуно извршити. Кад би се дакле, то дало практички извести, онда бих ја ово примио. Како би се с овим створило то, да би се под бољим зејгином увозио лоши, чега би резултат био тај, да увек имамо само лош зејтин, то би, у интересу потрошача, молио да се ова подела не чини. Ми на ћум-луку немамо стручњака, који би то испитивао, те би се правила разлика само онде, где је баш видна разлика, иначе је тешко оценити. Дакле немогуће је извршити разлику и резултат би био штетан само за потрошаче, тако да бих ја пре пристао да се сведе од 100 на 50 за све сорте, него да се прави ова разлика између 100 и 50 дин., јер би се у том случају доносно све лошији зејтин.

Новак Милошевић — Ја потпомажем предлог г. Ћирковића.

Љуба Јоксимовић — Што се тиче поделе зејтина, пошто га има од различне врсте и цене, ја мислим да би се то најбоље могло учинити кад би се поред зејтина за јело ставила и реч: „олај“, и онда би се тиме постигло оно што хоће г. Ћирковић.

Мијајло Веселиновић — Ово што је предложено за зејтин није много, јер је зејтин много луксузнији него пиринач, а осим тога пиринач може увек да се оцени каквог је квалитета, а зејтин не може да оцени ни онај трговац, који га купује, каквог је квалитета.

Тома Јовановић — Господо, доста је говорено о подели зејтина и колико треба да се плаћа трошарина. Г. Др. Динић, који је говорио о зејтину, треба да зна да зејтин једе се само за шест дана, а после прелази у олај и употребљава се само за машине и лађе. Тај зејтин неће ни да гори у кандилу, а камо ли да је здрав за јело. Ја се слажем са г. Пантом Срећковићем, да се повиси трошарина на рђав зејтин, те да не улази у земљу и доноси зараза, а на фини зејтин да буде мање, и да се олакша увоз.

К. Динић — Ја се заиста не разумем у зејтину, ја само знам где се производи и како се производи. Међутим, по мирису и језиком могу да оценим да ли је који зејтин добар или није, кад се с њиме какво јело зготови. А посланици из нових округа неће порећи да је зејтин шарлаган најбољи зејтин, а може и тај зејтин шарлаган да се поквари као и други зејтин.

Тома Бојичић — Ако се усвоји предлог г. Ћирковића, и ако не буде трошарина подједнака на све зејтине у опште, онда ће цео наш народ јести оно ђубре, што се шкартира из Београда, а неће доћи никад до правог зејтина. Дакле ја вас молим да буде овако, како је по предлогу подједнако на све зејтине, и да буде 25 динара а не 50.

Потпредседник — Претрес је свршен. Стављам на решење тачку 6. Ко је за то, да се прими прочитана тач. 6. по предлогу одбора, нека седи, ко је противан, нека устане? (Већина седи). — Оглашујем, да је усвојена тач. 6. по предлогу одборском.

Данашњу седницу закључујем, а заказујем другу за сутра у 8 часова пре подне.

Састанак је трајао до 1 часа по подне.

---

90 САСТАНАК

10. Марта 1891. године у Београду.

ПРЕДСЕДАВАО ПОТПРЕДСЕДНИК

Паја Вуковић

СЕКРЕТАР

Витомир Младеновић

Почетак у 9 часова пре подне.

Присутна су г. г. министри: унутр. дела и финанција.

Потпредседник — Отварам седницу 90. састанка.

Изволте чути протокол 89. састанка

Секретар Љуба Јоксимовић прочита наведени протокол.

Потпредседник — Прима ли Скупштина прочитани протокол? (Прима).

Изволте чути молбе и жалбе, упућене Народној Скупштини.

Секретар Љуба Ћирић чита:

Јован Соколовић из Београда, моли, да му се накнаде трошкови, које је поднео у српско-турском рату 1876 год.

Заступници села Великог Мокрог Луга у ср. врачарском окр. подунавског моле, да им се оснажи прво решење министра унутр. дела односно границе између њиховог села и Калуђерице;

Петко Маринковић, колар из Београда, жали се противу пресуде суда вароши Београда; и

Живојин Пакић из Јаловика у ср. поцерском окр. подринског моли за исплату реквизиције.

Потпредседник — Све ове молбе и жалбе упућују се надлежном одбору.

Изволите чути једно питање упућено на министра просвете и црквених послова.

Секретар чита:

Питање

НА

Господина Министра просвете и црквених послова.

Сва су готово јавна гласила у Краљевини Србији жигосала против закон поступак и намеру поглавара српске цркве, о протском питању округа пожаревачког, а нарочито с тога, што је на ово место поставио против закона избратог г. Живка Ивановића свештеника прховског.

Овоме се до некле противио и г. министар просвете, пошто је по жалби извесних свештеника из овога округа овај избор г. Живков огласио за незаконит, а то по томе што је стекао уверења да је исти вршен без окружног одбора и што на овоме избору није било две трећине свештеника изборног округа, као што то наређује члан 161. зак. о црквеним властима. Но најпосле је подлегао, кад се је поглавар цркве изјаснио, да је г. Живко само за заступника, а не за сталног проту постављен, и кад је ово овако остало, то молим г. министра просвете да ми изволи одговорити на следећа питања:

1. Зна ли г министар да се г. Живко од извеног времена у своме званичном раду као протопрезвитер потписује а не као заступник, како је и постављен.

2. Зна ли г. министар да је г. Живко поред своје прховске парохије себи присвојио и парохију болног попа Стевана Протића из Пожаревца са свим без одобрења духовног суда и противно чл. 97. закона о црквеним властима; и најзад.

3. Сматра ли г. министар избор протопрезвитера овог округа као свршен чин, и ако овако сматра јамчи ли да овим избором и поступком није повређен закон, за који је по закону о министарској одговорности лично он — г. министар — одговоран, тим пре што по жалби свештенства из овог округа против овог избора још ништа није решено.

Ако пак не сматра овако, то хоће ли г. министар као главна надзорна власт на црквеним властима по члану 232. закона о црквене властима против ове самовоље г. Живкове и истога, који га у овоме потпомаже, у интересу строге законитости, мира у цркви, и спокојства у свештенству, учинити употребу коју му даје чл. 172 поменутог закона, ако не — зашто?

9. Марта 1891. год.
у Београду

Милош Ј. Богдановић с. р.
нар. посланик.

Потпредседник — Ово питање упућује се надлежном министру, да одговори на њега у своје време.

Сад прелазимо на дневни ред. На дневном је реду продужење првог претреса закона о трошарини.

Известилац Јоца Ж. Јовановић прочита тачку 4.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Одговорни уредник **Ранко Петровић**. Штампа краљ. српске државне штампарије